

چگونه فضائل اخلاقی رشد یافته در ماه رمضان را حفظ کنیم

دانشیار علوم تربیتی دانشگاه قم با تأکید بر نقش خانواده در نظارت مهربانانه بر اخلاق دینی یکدیگر، گفت: تصحیح نگرش، عاطفه و رفتار در ماه رمضان منجر به ساختارمند شدن باورهای دینی می‌شود که با همراهی یک مشاور می‌توان آن را قدرتمندانه حفظ کرد.

دانشیار علوم تربیتی دانشگاه قم با تأکید بر نقش خانواده در نظارت مهربانانه بر اخلاق دینی یکدیگر، گفت: تصحیح نگرش، عاطفه و رفتار در ماه رمضان منجر به ساختارمند شدن باورهای دینی می‌شود که با همراهی یک مشاور می‌توان آن را قدرتمندانه حفظ کرد.

حجت الاسلام علی نقی فقیهی، دانشیار علوم تربیتی دانشگاه قم و مدیر مؤسسه مطالعاتی مشاوره اسلامی در گفت و گو با ایکن، به تشریح این مسئله پرداخت که خصلت‌ها و عادات دینی خوبی که در ماه رمضان کسب کرده ایم را چگونه بعد از این ماه نیز حفظ کنیم و گفت: در متون دینی تأکید شده است که وظایف خود را به صورت سیستماتیک، منظم و مترتب بر هم انجام دهیم.

وی ادامه داد: سه دسته وظیفه داریم؛ اول وظایف نگرشی، اعتقادی و تصمیمی، دوم وظایف عاطفی، گرایشی و کششی و سوم وظایف رفتاری و عملکردی. تا فکر انسان درست نشود، عواطف انسان درست عمل نمی‌کند و تا عواطف درست عمل نکند، عمل صحیح از انسان بروز نمی‌کند. ماه مبارک رمضان باعث می‌شود انسان همه رفتارهای خود را براساس خواسته‌های الهی مبتنی می‌کند تا رضایت خداوند را کسب کند.

حجت الاسلام فقیهی تصریح کرد: اگر افکارمان را در رابطه با خودمان و دیگران به صورت نظام مند شکل دهیم، جزئی از شخصیت ما می‌شود و وقتی جزو شخصیت ما شد، بعد از ماه رمضان هم خود به خود این اثر را خواهد داشت تا وظایف عاطفی و عملکردی صحیحی از ما بروز کند. بنابراین اگر در ماه رمضان به دلیل شرایط خاص این ماه صرفاً به انجام یکسری از اعمال ظاهری توجه کنیم بعد از ماه مبارک که این موقعیت تغییر کرد، نمی‌توانیم همانطور که به خداوند قول داده ایم مطیع او و همراه مردم باشیم و سازگاری با خود و مردم را ادامه دهیم اما اگر این ساختار اساسی را برای خودمان ساخته باشیم، بعد از رمضان هم همان روند را خواهیم داشت.

دانشیار علوم تربیتی دانشگاه قم در پاسخ به این سؤال که چگونه می‌توان تفکر ساختارمند دینی و متعاقب آن رفتار صحیح دینی را حفظ کرد؟ گفت: در کسانی که فکر می‌کنند و عمل درست انجام می‌دهند، اگر این فکر ریشه دار باشد و اعتقاد به تصدیق قلبی منتهی شده باشد، به راحتی از بین نمی‌رود.

مؤمن دائماً در حال دریافت مشاوره است

وی در پاسخ به این سؤال که اگر در جامعه شبها زیاد باشد، آیا این تفکر ساختارمند در خطر نیست؟ گفت: اگر شبها هم بخواهد چنین تفکری را از بین ببرد خواه ناخواه این مسئله زمانبر خواهد بود و چنین فردی باید از اعتقاد خود مراقبت کند و در مواجهه با شبها به متخصص مراجعه کند و در پی دریافت پاسخ شبها باشد. یکی از خصوصیات مومن این است که دائماً در حال دریافت مشاوره است.

حجت الاسلام فقیهی مشورت گرفتن و دریافت مشاوره را از سنت‌های حضرت محمد(ص) و ائمه اطهار(ع) دانست و گفت: حضرت رسول(ص) علی رعم تسلط و آگاهی کامل به مسائل از مردم مشاوره می‌گرفتند تا به آنها مشورت گرفتن را آموزش دهند و مومن اگر این عادت را داشته و این سنت را ادا کند که در مسائل مختلف به افراد متخصص مراجعه و مشاوره دریافت کند، می‌تواند نظام فکری اصیل خود را بدون وارد شدن آسیب حفظ کند تا این تفکر به عمل بینجامد.

وی اضافه کرد: علاوه بر اینکه باید فکر انسان ریشه دار باشد، نیازمند به این است که دائماً سؤال کند تا پاسخ دریافت کند. شبها دائماً وجود دارند، این شبها را باید به متخصصان امر ارائه و پاسخ‌ها را دریافت کرد. در این صورت همیشه از نظر اعتقادی به روز هستیم و هیچ شبهه‌ای نمی‌تواند اعتقاد ما را متزلزل کند.

مدیر مؤسسه مطالعاتی مشاوره اسلامی در خصوص گروهی از مردم که از فرصت ماه رمضان غفلت کردند و حال می‌خواهند جبران کنند، گفت: این افراد عموماً کسانی هستند که دچار تزلزل بوده و راسخ در اعتقادات خود نیستند ولی شرایط و موقعیت

این افراد می‌تواند آنها را در یک محدوده خاصی قرار دهد. یکی از جنبه‌هایی که شرایط محیطی را برای فرد می‌تواند به صورت مطلوب قرار دهد دوست خوب است. یعنی این افراد باید با افرادی مراوده داشته باشند که آن افراد به تقویت ایمان آنها کمک کنند.

وی تصریح کرد: این افراد باید تلاش کنند خود را در شرایط و محیط دینی قرار دهند و با افراد متدین رفت و آمد کنند. ارتباط برقرار کردن با یک مشاور و نرفتن به محیط‌ها و مکان‌هایی که موجب لغزششان می‌شود از روش‌هایی است که به این افراد در ارتقای اعتقاد و رفتار دینی کمک می‌کند.

حجت الاسلام فقیهی به این گروه از افراد توصیه کرد با خود عهد ببندند به مکان‌هایی که موجب تزلزل دینی آنها می‌شود و افرادی که موجب ضعف باورهای دینی شان می‌شود تعامل نداشته باشند و در شبهات و مسائلی که برایشان پیش می‌آید حتماً به مشاور دینی مراجعه کنند.

وی در پایان تصریح کرد: اعضای خانواده نیز در این مسیر نقش مهمی دارند. همه اعضای خانواده باید آگاه باشند که با هم رابطه تربیتی دارند و باید مراقب همدیگر و مراقب ایمان هم باشند. هر کسی بپذیرد که والدینش، همسرش، فرزندان و سایر اعضای خانواده اش می‌توانند نظارت مهربانانه بر رفتار و اعتقادات او داشته باشند و آیین تمام‌نمای وجود او باشند. یکی از کارکردهای صله رحم نیز همین است که اتصال و ارتباط بین اعضای خانواده، شرایط و موقعیتی از نظر روانی برای فرد ایجاد کند که دچار آسیب نشود و در صراط مستقیم قدم بردارد.